

2007 A 5783

liegt daar?

Vogels rond het huis

304207213

BIBLIOTHEEK KITLV

0328 8832

met dank aan

SURINAME

**CONSERVATION
FOUNDATION**

Wat vliegt daar?

Vogels rond het huis

Wim Veer

SABAKU, KOEREIGER*Egretta ibis*

Een kleine witte reiger met gele snavel, korte nek en gele poten. In de broedtijd hebben de vogels oranje-geel verlengde veren aan kop en borst. Lengte 43 cm.

De soort heeft een heel groot verspreidingsgebied dat zich nog steeds uitbreidt: Afrika, Zuid-Europa, Zuid- en Oost-Azië, Noord- en Zuid-Amerika. Hij heeft zich pas rond het einde van de negentiende eeuw in de Guyana's gevestigd.

Tegenwoordig vinden we hem talrijk in open gebieden, overal waar vee aanwezig is. Geduldig volgen ze de koeien, loerend op vooral sprinkhaantjes die voor de koeiepoten wegspringen. Langs de kust broeden sabaku's samen met andere kleine reigers en rode ibissen in grote kolonies in de mangrove. Maar de broedkolonies meer landinwaarts, bijvoorbeeld langs de Kwatta en zelfs in de omgeving van Paramaribo, bestaan uitsluitend uit sabaku's. Ze brengen de nacht met andere reigersoorten door op gemeenschappelijke slaappleatsen in struiken en lage bomen langs de kust en de rivieren. Laat in de middag kun je ze zo ter hoogte van Paramaribo van alle kanten over de rivier aan zien komen vliegen.

Er zijn verschillende soorten steenduiven in en rond Paramaribo te zien, de afgebeelde rode steenduij is de grootste en het meest algemeen.

De vrouwtjes zijn iets doffer van kleur en missen het blauwgrijs op de kop dat vooral bij volwassen mannetjes duidelijk is. Lengte 19 cm.

Ze zijn vooral op open terreinen te zien waar ze alleen, in paar of in troepen tot wel 20 stuks over de grond trippelen op zoek naar graszaden. Ze volgen daarbij vaak een vast patroon en komen iedere dag rond dezelfde tijd op dezelfde plaats. Opgeschrikt vliegen ze naar een boom en blijven daar wachten tot de kust veilig is.

Het broeden vindt het hele jaar door plaats, met een voorkeur voor de droge tijden. In een open komvormig nest dat meest uit takjes en bladeren is opgebouwd worden 2 witte eitjes gelegd. Het nest wordt meestal in een lage struik of boom gemaakt, soms op een palmblad.

Onze kleinste parkiet, prachtig felgroen met een korte staart. De mannetjes zijn onder de vleugels donkerblauw gekleurd, verder is de kop van de vrouwtjes geelachtig groen. Lengte 12,5 cm.

Okerparkieten komen algemeen in het kustgebied voor en zijn zelfs midden in Paramaribo aan te treffen op zoek naar graszaden. Meestal vliegen ze dan bij paren, maar buiten de stad vinden we vaak kleine vluchten tot wel 20 stuks.

's Avonds verzamelen grote aantallen okerparkieten zich in een gemeenschappelijke hoge slaapboom, 's morgens vroeg zie je ze dan weer paarsgewijs alle kanten op vliegen. Ze maken een kwetterend geluid onder het vliegen. Mannetje en wijfje zijn aan elkaar gehecht en slapen 's avonds dicht tegen elkaar gedrongen.

Okerparkieten broeden het hele jaar maar vooral tegen het einde van de grote droge tijd. Ze nestelen in holen in houtluizennesten en rotte bomen, het vrouwtje legt meestal 3 tot 4 witte eitjes. Het zijn veel gehouden kooivogels die ook in gevangenschap broeden.

KAWFUTUBOI, KLEINE ANI*Crotophaga ani*

Een middelgrote vaalzwarte vogel met een lange staart, met een opvallend grote gebogen bovensnavel. Lengte 33 cm.

Het is een zeer algemene vogel in het hele kustgebied, die zich ook in de omgeving van mensen goed thuis voelt. Ze leven in troepjes, die van struik naar struik trekken.

Ze komen ook makkelijk op de grond en huppelen dan in weilanden rond tussen de poten van grazende koeien, op jacht naar opvliegende insecten. Ook pikken ze wel kupari's van de ruggen der koeien. Daar hebben ze dan ook hun Surinaamse naam aan te danken.

Kawfutuboi vertonen een merkwaardig broedgedrag. Een troepje uit een weiland bouwt gezamenlijk een groot nest van takjes, de wijfjes leggen daar dan hun eieren in. Twee of drie vogels tegelijk broeden dan de eieren uit maar beginnen daarmee pas als alle vrouwtjes uitgelegd zijn zodat de jongen later allemaal ongeveer even oud (en groot) zijn. Die groeien snel, maar krijgen pas later het uitgroeiisel aan de bovensnavel.

In ons land komen wel dertig verschillende kolibries voor, waaronder enkelen die ook regelmatig in tuinen in en rond de stad te zien zijn. De emerald kolibrie is de meest voorkomende kolibrie in het kustgebied, schitterend groen gekleurd. In het licht lijken borst en keel bedekt met prachtige emeraldgroene schubbetjes. Lengte 10 cm.

De vleugelsslag van kolibries is zo snel, dat deze niet met het oog kan worden waargenomen. Je kan ze soms zien 'hangen' in de lucht, ze blijven dan op één plaats. Maar ze kunnen ook grote snelheden ontwikkelen omdat zowel bij neerslag als opslag der vleugels een stuwende kracht ontstaat. Hun vliegwijze vereist veel energie die ze opdoen door hun lange ietwat kromme snavels in de bloemkelken te steken. Daarbij gaat het niet alleen om nectar, maar ook allerlei insectjes worden gegeten.

Kolibries maken een klein komvormig nestje op horizontale takken.

De nestjes zijn uiterst protectief van kleur en van buiten vaak versierd met mos. Meestal 2 eitjes.

Deze luidruchtige vogel is misschien wel de bekendste vogel op ons heen. Grootte 21,5 cm.

De naam 'grietjebie' komt van het gewone geluid dat ze voortbrengen, eerst langzaam dan steeds sneller, waarbij de vogel met de vleugels klappert en zijn zwartgetipte gele kuif opzet. Onze Guyanese buren verstaan hem een klein beetje anders en noemen hem kiskadee. Volgens kenners zouden de vrouwtjes wat schellere stemmen hebben dan de mannetjes. Zelfs op de stille hete namiddag gaan de grietjebie's tegen elkaar te keer. Wat voedsel betreft zijn grietjebie's niet erg kieskeurig maar eten werkelijk alles wat er te vinden is: insecten, regenwormen, bessen en zaden. Duikend in vijver of trens worden zelfs visjes verschalkt. Ze broeden het hele jaar, maar vooral in de eerste maanden. Het nest is een rommelig bouwsel van droge takken met de ingang van boven. Er komen nog 3 soorten voor die erg op hem lijken.

Een forse donkerbruine vogel die we alleen of in paren in vrijwel alle tuinen tegenkomen waar ze vaak op de grond rondspringen op zoek naar insecten maar vooral naar wormen. Er is geen kleurverschil tussen de seksen.

Grootte 23 cm. De ger'ai-boontjedief onderscheidt zich van de wat vaker voorkomende gewone boontjedief door de naakte gele oogomtrek.

Zoals alle lijsters zijn boontjediefs uitstekende zangers.

Ze broeden het gehele jaar door, maar met een voorkeur voor de regentijd.

Kennelijk is het voedselaanbod voor de jongen dan wat ruimer. Het open komvormige nest wordt gemaakt van takjes en mos op een dikke grondlaag van modder, soms op dikke lage takken maar vaak ook op dwarsbalken onder het huis. Als de modder droog is worden de eitjes gelegd, meestal 3 of 4. Beide seksen broeden, wie vrij is zit vaak in de buurt van het nest te zingen. Een nest wordt dikwijls meerdere malen gebruikt.

De schade aan de boonaanplant is sterk overdreven, ze springen er meer rond op zoek naar insecten. Volgens anderen hebben ze het op de bloesems gemunt.

De volwassen mannetjes zijn prachtige fluweelachtig-wijnrode vogeltjes met een scherp afstekende porseleinwitte ondersnavel. Wijfjes en jonge vogels zijn dofbruin van kleur, zonder de witte ondersnavel. Lengte 16,5 cm. Ze horen tot onze meest algemene vogels die het talrijkst voorkomen in de omtrek van bewoonde plaatsen waar zij leven van bessen en andere zachte vruchten. Ook kleine insecten worden gegeten. Meestal ziet men ze in paren, maar waar veel voedsel te vinden is kunnen ze ook wel grotere troepen vormen.

Hij broedt het hele jaar door. Het komvormig nest waarin doorgaans 2 eitjes worden gelegd wordt meest in dicht laag struikgewas gebouwd.

Tijdens het vliegen van boom naar boom klinkt een luid 'kieng-kieng-kieng', vandaar de Surinaamse naam.

De mannetjes geeldas zijn prachtige gekleurd: de rug is donker violetblauw, keel en buik oranjegeel. Vrouwjes en jonge mannetjes zijn olijfgroen. Lengte 9,5 cm.

We vinden geeldassen in paren of in troepjes overal in de lagere kuststreken, zelfs in tuinen midden in Paramaribo. Hun voedsel bestaat vooral uit zachte bosvruchten of bessen. Zo zijn ze gek op de besjes van fowrudoti en de zaden van aneisiwiwiri en wilde sopropo. Het zijn zangtangara's die niet alleen zeer fraai kunnen zingen maar bovendien het geluid van veel andere vogeltjes kunnen nabootsen. Ze zijn dan ook erg in trek als kooivogel. Doordat ze zeer vechtlustig zijn is vangen met klep of tara meestal niet moeilijk.

Geeldassen broeden vooral in de kleine droge tijd. Het nest van grashalmen en mos heeft een zij-ingang en wordt vaak gemaakt tussen de bladeren van orchideeën en varens in bijvoorbeeld sinaasappelbomen. Het legsel bestaat meestal uit 2 of 3 eitjes.

Schitterend gekleurde bloemtangara: op schubbetjes lijkend overwegend donker glanzend blauw, vleugels en staart zwart, delen van de vleugels turquoise-blauw. De borst is bleekgeel. Man en vrouw zien er hetzelfde uit. Lengte 13,5 cm.

Paleisvinken komen vooral in de lagere streken voor en worden tot midden in de stad waargenomen. Ze leven van zachte vruchten en bessen.

Ze zijn erg agressief tegen soortgenoten en leven meest in paren. De jongen zien er wat doffer uit dan de ouders met wie ze in troepjes samenleven tot ze volwassen zijn.

De zang is onbetekenend, maar vanwege hun prachtige kleur worden ze nog al eens in volières gehouden.

Paleisvinken broeden vooral in het droge seizoen, in een komvormig nestje vaak hoog in een boom worden 2 tot 4 eitjes gelegd.

Thraupis episcopus

Blauwgrijs van kleur, lengte 17 cm.

De blawforki is een van de meest voorkomende vogels in bewoonde gebieden. Hij leeft meest in paren of kleine groepen, vaak samen met de palmtangara of krontoblauwkje. De zang is eenvoudig maar als één blauwjtje begint te zingen, komen er vaak van alle kanten blawforki's bij, die dan mee gaan zingen.

Ze eten vooral bessen en zachte vruchten als manja en papaja, maar ook kleine insecten.

Blauwtjes broeden het hele jaar door, maar vooral in de droge seizoenen. Het nest is een open kommetje gemaakt van droog plantenmateriaal waarin de meestal twee eitjes worden gelegd. Na 14 dagen komen de eitjes uit, de jonge vogels vliegen na 16 dagen uit.

De kronto blawforki is bijna net zo algemeen als de blawforki, waarmee hij vaak samen wordt gezien. Voedsel en broedgedrag komt overeen met dat van de blawforki.

Kop, rug en vleugels donkergrijs, stuit olijfgeel. Opvallend is een witte wenkbrauw die van de snavel tot de nek loopt. Bij jonge vogels zijn de kleuren veel minder helder en is ook de lijn boven het oog nog niet erg duidelijk. Lengte 11 cm.

Levendig vogeltje dat vrijwel overal wordt aangetroffen, alleen of in paar. Vooral in de broedperiode, maar ook daarbuiten zijn ze erg agressief tegen soortgenoten vandaar dat je nooit grotere groepen ziet. Onder aanhoudend gepiep trekken ze van boom tot boom op zoek naar bloesems en insecten. Ze komen daarbij in de stad tot in lage struiken waarbij ze hun korte, gebogen snavel in de bloemkelken steken om nectar te bemachtigen. De zang is eenvoudig maar aangenaam.

Bakbatitri's bouwen een nogal rommelig nest van grassen en bladeren en alles wat maar te vinden is. Het gesloten ronde nest heeft een zij-ingang, meestal worden 2 tot 3 eitjes gelegd.

De volwassen mannetjes zijn glanzend purperachtig zwart, vrouwtjes en jonge mannetjes grijsbruin. Lengte 22 cm, de vrouwtjes zijn iets kleiner. Putteren komen talrijk voor in de lagere streken, vooral in de buurt van rijstvelden. Maar we zien ze ook regelmatig midden in de stad. Ze trekken snel en laag bij de grond om tussen het gras naar voedsel te zoeken dat bestaat uit insecten en zaden.

De mannetjes worden nog al eens als kooivogel gehouden vanwege hun aangenaam helder fluitend gezang en fraaie kleur. De wijfjes daarentegen zijn zeer stil, vooral tijdens het broedseizoen als ze op zoek zijn naar slachtoffers. Ze leggen hun eieren namelijk in nesten van andere soorten en laten die ze uitbroeden en grootbrengen. In de stad zien we dat daarvoor meestal nesten van gadofowru worden gebruikt. De grotere jonge putter werkt de eieren of jonge vogels van zijn pleegouders daarna uit het nest. Die hebben hun handen vol aan het voeden van de veel grotere gulzige jonge putter.

Inhoud

1. Sabaku
2. Steenduif
3. Okerparkiet
4. Kawfutuboi
5. Kortje
6. Grietjebie
7. Ger'ai-boontjedief
8. Tjieng
9. Geeldas
10. Paleisvink
11. Blauwtje
12. Bakbatitri
13. Putter

Foto's: André en Wim Veer
Tekst: Wim Veer
Layout: I.D. Graphic Design
Druk: Quick Offset Print
Paramaribo 2007
ISBN: 99914-840-8-6

SURINAME

**CONSERVATION
FOUNDATION**